

vání jeho dočasné a po případě úplně zbavení notářského úřadu.

Jest další otázka, zda-li listiny notářské, sepisované až dosud nesprávně pouze v jazyku menšinovém a odporující těmto předpisům, jsou vůbec platné. Do řešení otázky té nechci se prozatím pouštět.

Možná, že bude nyní naříkáno do přísnosti ustanovení jazykového zákona. Mám za to, že neprávem. Nelze tu poukazovati na staré Rakousko, v němž měl každý občan právo dáti si sepsati listinu ve svém an i v cizím jazyku (čehož v území zněmčeném Čech často marně se dožadoval). Rakousko nebylo státem jednotným, bylo to soustátí, sestávající ze spojených království a země zastoupených na radě říšské, království Uherského a Chorvatského.

Království a země zastoupené na radě říšské byly oktrojem připraveny o část své samostatnosti bez své vůle, ale ne úplně. Ponechány jim zemské sněmy s právomocí zákonodárnou. Jednotnost státu nebyla provedena a státní řeč, vzdor všemu úsilí německému, nebyla zavedena.

My dosud žijeme v tomto myšlenkovém ovzduší, které nás ovládalo skoro 4 století a stále si ještě neuvědomujeme, že náš stát jest státem jednotným, národním, tak jako Francie, Itálie atd. a že za jazyk státní prohlášena čeština (resp. slovenština).

V žádném státě jiném nedopouští zákonodárce, aby veřejné listiny byly sepisovány jiným jazykem nežli oficiálním (státním). Marně by se dožadoval náš příslušník na německém notáři, aby sepsal mu listinu v jazyku českém a marně dožadoval by se Němec na notáři italském v okreseu tridentském neb na notáři francouzském v Alsasku, aby sepsal mu listinu v jazyku německém. Nesmí tohoto učiniti, neboť nestrpí toho suverenita státu. Co žádný stát by nestrpěl, nemůže strpěti ani náš.

Jest povinností každého státního občana osvojiti si jazyk státní. Jakmile si jej všichni osvojí, a to jest jen otázkou krátkého času, nebude způsobovati obtíží sepisovati listiny v jazyku jediném státním. Příslušníků jinojazyčné menšiny jest v území menšinovém nad to zachováno právo žádati sepsání listiny také ještě v jazyku menšiny.

Doufám, že nyní konečně skuteční se nový notářský řád, o němž poslední redakce byla před několika dny skončena.

Odpor některých německých kolegů do definice notáře jest nyní zbytečný, tím padá také odpor jejich do obmezení autonomie, která jest důsledkem našeho postavení jako orgánu státního. Zbývá jen odpor jejich do velkých komor. Ani ten není odůvodněný.

Poukazuji k pamětnímu spisu notářů Rakousku pod a nad Enží a Solnohrad z roku 1869, v němž výslovně se praví:

»Damit die Notaren, Collegien und Kammern ihrer Aufgabe einer lebendigen Initiative und einer kräftigen Leitung entsprechen, muss eine grössere Anzahl von Notaren zu einem Collegium vereinigt und sonach der Kammersprengel seinem geographischen Umfang nach gross sein, es empfiehlt sich daher in der Regel der Oberlandesgerichtsprengel.

Domáhali-li se notáři němečtí v Rakousku zřízení velkých komor a uznávali-li požadavek velkých komor nejen za spravedlivý, nýbrž za nutný, nemohu

pochopiti, proč najednou kolegové němečtí v našem státu jsou pro zachování malých komor, které právě svou malíčkostí nemohou náležitě zastávat zájmy stavovské a odsouzeny jsou k nečinnosti.

Důvody, které platily v roce 1869 pro zřízení velkých komor, platí i dnes. Odpor proti nim není diktován zájmem stavovským, nýbrž patrně opět jen z bezdůvodné obavy, že by kolegové němečtí mohli snad utrpěti na svých národních právech.

Jest to naprosto vyloučeno, poněvadž v komorách nepěstuje se žádná politika, nýbrž řeší se pouze zájmy stavovské a jest věcí jednacního řádu, který musí býti schválen ministerstvem spravedlnosti, aby každému příslušníku komory a výboru komorního ve věcech používání jazyka menšinového a práv národnostních, zaručena byla úplná svoboda.

Pro takovouto svobodu jsou všichni čeští kolegové, kteří osvědčili již několikrátě skutky, že ve věcech stavovských respektují plně národnost kolegů německých.

Veliké komory osvědčily se u advokacie, inženýrů, lékařů i zvěrolékařů, i není důvodů činiti výjimku pro stav notářský ze všech těchto stavů nejméně početný.

Odporovati tomu, aby zřízeny byly veliké komory a státi opět neústupně na tom, aby byly ponechány komory malé, na kterýžto požadavek nemůže české notářstvo nikdy přistoupiti — znamenalo by opět odsunouti na dále uzákonění notářského řádu, což by bylo více než nerozumné, poněvadž by to bylo přímo osudné pro celý náš stav.

Dr. Jaro Čapek:

K výkladu § 1393 obč. zákona.

Zemský soud civilní v Praze zamítl knihovní žádost M. D. za vklad převodu práva zástavního za doživotní roční důchod pro O. D. na pražském domě váznoucího z důvodu, že doživotní důchod končí dle § 1285 obč. z. vždy životem toho, komu jest vyměřen. Ipi tedy na jeho osobě a s ní zaniká. Taková práva jsou však podle § 1393 obč. zák. nepostupitelná.

Stížností M. D. proti tomuto usnesení podané vyhověl vrchní zemský soud v Praze jako soud rekursní ve věcech knihovních rozhodnutím z 29. prosince 1928 č. j. R IV 557/28, napadené usnesení změnil a žádaný vklad povolil z těchto důvodů:

Jak ze spisů patrné, pohledávka O. D. doživotního ročního důchodu, která je předmětem postupu, je knihovně zjištěna dle spisu notářského, spočívá tedy závazek na vyplacení důchodu na obligačním poměru, výše důchodu je přesně určena a doba trvání závazku je přesně vymezena životem oprávněného, jehož smrtí zaniká. Cessí tohoto nároku věřitelského předmět závazku se nemění a ježto se jedná o poměr obligační, nikoliv o právo osobní neb rodinné, je právo to zcizitelné a může býti předmětem postupu.

K tomuto rozhodnutí vrch. zem. soudu podotýkám ještě:

§ 1393 obč. zák. stanoví zásadu, že předmětem postupu jsou všechna zcizitelná práva. Vyloučena z cesse jsou tedy práva dědická jako takové a všechna práva osobní, rodinná neb manželská, a práva veřejná.

Poněvadž zákon žádá ku platnosti cesse, aby postupované právo bylo zcizitelné, nemůže býti dle druhé

věty § 1393 předmětem cesse též právo, které lpí na osobě a od ní odděleno býti nemůže.

Prof. Dr. Sedláček při svém výkladu § 1393 obč. zák. velmi výstižně formuluje to takto: »Nepostupitelné jsou pohledávky z takových právních poměrů, kde míra plnění řídí se osobou věřitelovou, neboť při postupu měnil by se i předmět závazku, což by se neobešlo bez souhlasu dlužníků.«

Nejvyšší soud rozhodnutím z 18. ledna 1899 č. 16279 (sb. II. 466) uznal, že za práva, která lpí na osobě a s ní zanikají a tudíž předmětem postupu nejsou, pokládá § 1393 obč. zák. jen práva osobní, rodinná a manželská (na př. dle § 91, 139, 154, 166, 167 obč. zák.) — nikoliv však práva věřitelská z poměrů obligacního vzniklá.

Totéž stanovisko zastává Dr. Viktor Hasenöhr »Das öster. Obligationenrecht«, Ehrenzweig. Krainz »System« § 229, Horaz Krasnopolski »Öster. Obligationenrecht«.

Dr. J. Ř.

Notář, pokud nevystupuje jen jako zástupce stran jest orgánem republiky ve smyslu jazykového zákona.

(Nález nejvyššího správního soudu ze dne 18. března 1929 č. 5463/29.)

Okresní soud v D. vyzval stěžovatele, notáře tamtéž, aby seznam posledních pořízení, předložený jím ve smyslu vládního nařízení ze dne 9. dubna 1926 č. 50 Sb. z. a n. a sepsaný jazykem německým, předložil v jazyce státním nebo sdělil, z jakého důvodu nechce jazykovému zákonu a nařízení vyhověti. Proti této výzvě podal stěžovatel dohlédací stížnosti, jež byly v postupu instančním presidiem krajského soudu v Litoměřicích a vrchního zemského soudu, jakož i ministerstvem spravedlnosti rozhodnutím ze dne 12. srpna 1926 č. 34777/26 zamítnuty. — Stížnost do rozhodnutí toho podanou zamítl nejvyšší správní soud shora uvedeným nálezem jako bezdůvodnou z těchto

důvodů:

Se zřetelem na prohlášení právního zástupce stížnosti, učiněné při ústním líčení, že upouští od všech námitek v písemné stížnosti uplatněných, až na dvě námítky, totiž, že notář není orgánem republiky ve smyslu jazykového zákona a že čl. 96. jaz. nařízení, pokud jest v něm ustanovena 15denní lhůta k podání jazykové stížnosti, není kryt zákonem, musil se nejvyšší správní soud omeziti na zkoumání toliko těchto dvou námitek.

Druhá z uvedených námitek byla vznesena v souvislosti s výkladem, jaký dal žalovaný úřad ustanovení čl. 21., odst. 2., jaz. nařízení. Po této stránce vytýká stížnost, že žalovaný úřad vyslovil neprávem, že stěžovatel jest v příčině uplatňování svých jazykových práv, pokud jde o rozhodnutí, která mu byla vydána jen v jazyce státním, prekludován proto, že nepostupoval podle čl. 21., odst. 2., jaz. nařízení a zmeškal-li lhůtu tam ustanovenou, že nemůže se dodatečně domáhati nápravy.

Žalovaný úřad při tomto svém výroku vycházel zřejmě z názoru, že pro vznik jazykového sporu jest nezbytným předpokladem, aby strana postupovala po-

dle čl. 21. jaz. nařízení. Názor tento nelze však uznati správným. Pro vznik jazykového sporu postup strany podle čl. 21. jaz. nařízení nezbytným předpokladem není, ježto ustanovení toto ponechává jí na vůli (arg. slovo »může), aby před podáním jazykové stížnosti zvolila tuto cestu (srov. nález z 20. září 1928 č. 25.525, Boh. A. 7428). Nepoužila-li strana této cesty, nemůže to míti pro ni za následek, že by s uplatněním svých tvrzených jazykových práv jazykovou stížností byla prekludována. Pokud stížnost v této souvislosti namítá, že 15denní lhůta k jazykové stížnosti, normovaná v čl. 96. jaz. nařízení, není kryta jazykovým zákonem a jest proto vzhledem k § 55. ústavní listiny nezákonná a protiústavní, mívá se námítka tato cíle, ježto naříkané rozhodnutí pro svůj uvedený výrok tohoto předpisu jazykového nařízení se vůbec nedovolává.

Zabýváje se otázkou, lze-li notáře subsumovati pod pojem »orgánu republiky« ve smyslu § 1., odst. 2., bodu 1., jaz. zák., vycházel nejvyšší správní soud z těchto úvah:

Naříkané rozhodnutí, ukládající stěžovateli povinnost, aby předložil seznam posledních pořízení, sepsaný v jazyce československém, opřeno jest jednak o ustanovení čl. 2., odst. 3., vládního nařízení č. 17/26, které prohlašuje notáře za orgány republiky po rozumu jaz. zákona, jednak o úvahu, že seznam posledních pořízení, který stěžovatel okresnímu soudu v Děčíně n. L. předložil podle vládního nařízení ze dne 9. dubna 1926 č. 50 Sb. z. a n., byl jím předložen nikoli jako soukromou osobou, nýbrž ve funkci notáře.

Proti tomu namítá stížnost materiální neplatnost jazykového nařízení z té příčiny, že čl. 2., odst. 3., prohlašující notáře za orgány republiky, porušuje ústavní listinu jednak v § 55., neboť překročuje meze jazykového zákona, k jehož provedení bylo jaz. nařízením vydáno, jednak v § 128., který zaručuje státním občanům Československé republiky, že mohou v mezích všeobecných zákonů volně užívati ve stycích soukromých a obchodních jakéhokoli jazyka, a namítá konečně, že jazykové nařízení odporuje jazykovému zákonu, ježto notáři nejsou podle něho orgány republiky.

Posouzení oprávněnosti těchto námitek závisí na výkladu pojmu »orgán republiky« po rozumu jazykového zákona a na zodpovězení otázky, lze-li s hlediska tohoto zákona uznati notáře za orgán republiky. Pojem »orgány republiky« v jazykovém zákoně výslovně vymezen není. Jeho výkladem a právním významem zabýval se nejvyšší správní soud již v nálezu ze dne 18. března 1929 č. 2141/28. V nálezu tomto, opřeném o usnesení svého odborného plena ze dne 10. prosince 1928 č. pres. 1315/28, podle něhož »orgány republiky« ve smyslu § 1., odst. 2., bodu 1., jaz. zák. jsou jen trvalé články státního ústrojí (instituce či nařízení), vyslovil a zevrubně odůvodnil nejvyšší správní soud právní názor, že »orgány republiky« ve smyslu objektivním rozuměti dlužno trvalé státní instituce, rozdílné od soudů, úřadů, ústavů a podniků republiky, vybavené stejně jako soudy a úřady místní a věcnou kompetencí. Setrvávaje při tomto právním názoru také v daném případě, odkazuje nejvyšší správní soud podle § 44. jedn. řádu na podrobné odůvodnění jeho v cit. nálezu obsažené.

Vzhledem k těmto důvodům nelze uznati důvodnou ani námítku stížnosti, která shledává podstatné